

Universitatea Tehnică a Moldovei

**ORGANELE INSTITUȚIONALE ALE UNIUNII
EUROPENE**

Student: Gribincea Alexandru

**Coordonator: Ursu Viorica Conferențiar Universitar,
Doctor în Drept.**

Chișinău, 2023

CUPRINS

ADNOTARE	8
LISTA ABREVIERILOR	11
INTRODUCERE	12
Capitolul I. ANALIZA CONCEPTELOR ȘTIINȚIFICE ȘI REGLEMENTĂRILOR JURIDICE CU PRIVIRE LA INSTITUȚIILE UE 15	
1.1 Analiza conceptelor științifice cu privire la instituțiile UE	15
1.2 Analiza reglementărilor juridice cu privire la instituțiile UE	21
1.3 Concluzii la Capitolul 1	29
Capitolul II. NOȚIUNEA, COMPETENȚELE, RESPONSABILITĂȚILE ȘI PROCEDURILE INSTITUȚIILOR. PRINCIPALE DECIZIONALE ALE UE	30
2.1 Parlamentul UE	31
2.2 Consiliul European	41
2.4 Comisia Europeană	47
2.5 Concluzii la Capitolul 2	59
Capitolul III. NOȚIUNEA, COMPETENȚELE, RESPONSABILITĂȚILE ȘI PROCEDURILE ALTOR INSTITUȚII PRINCIPALE ALE UE	52
3.1 Curtea de Justiție a Uniunii Europene	52
3.2 Banca Centrală Europeană	55
3.3 Curtea de Conturi Europeană	62
3.4 Concluzii la Capitolul 3	65
Capitolul IV. ASPECTE PRACTICE PRIVIND INSTITUȚIILE UE	67
CONCLUZII FINALE ȘI PROPUNERI DE LEGE FERENDA	79
BIBLIOGRAFIE	82
ANEXE	90

ADNOTARE

Numele, prenumele: Gribincea Alexandru

Titlu: Organele Instituționale ale Uniunii Europene

Structura lucrării: introducere, 4 capitole, concluzii finale, bibliografie, anexe.

Cuvinte cheie: Uniunea Europeană, Instituțiile Uniunii Europene, Parlamentul Uniunii Europene, Curtea de Justiții a Uniunii Europene.

Scopul lucrării: Această cercetare are ca scop analiza detaliată a funcționării organelor instituționale specializate ale Uniunii Europene (UE), abordând aspecte teoretice și practice. Sunt examinate opinii și considerații juridice ale experților autohtoni și străini, precum și normele juridice stipulate în actele normative naționale și internaționale.

Obiectivele generale: În vederea desfășurării unei cercetări eficiente asupra organismelor instituționale specializate ale Uniunii Europene (UE), s-au stabilit anumite obiective cheie. Acestea includ: Analiza doctrinei naționale și internaționale în domeniul UE: Se va examina literatura și opiniile exprimate de experți în ceea ce privește funcționarea organismelor specializate ale UE. Prin aceasta, se va obține o perspectivă amplă și diversificată asupra subiectului cercetat. Identificarea reglementărilor actelor normative internaționale și naționale: Se va efectua o analiză detaliată a reglementărilor juridice existente la nivel internațional și național referitoare la domeniul de funcționare al organismelor specializate ale UE.

Metodele aplicate la elaborarea lucrării: În cercetarea noastră, am utilizat metode specifice domeniului juridic, precum cercetarea bibliografică. Am analizat sursele primare ale dreptului Uniunii Europene și modul în care au fost interpretate de Curtea de Justiție în jurisprudența sa. Am completat această înțelegere prin consultarea doctrinelor de specialitate, care ne-au oferit perspectiva lor asupra subiectelor abordate. Metodele utilizate includ analiza gramaticală a textelor legale, luarea în considerare a contextului istoric, aplicarea raționamentului logic și comparația cu alte norme și jurisprudențe relevante. Scopul nostru a fost să obținem o înțelegere profundă și riguroasă a aspectelor juridice în cadrul Uniunii Europene.

Rezultatul concret obținut: În urma finalizării lucrării științifice privind organismele specializate ale Uniunii Europene, a rezultat o lucrare unică în această tematică. Lucrarea examinează în mod aprofundat toate elementele esențiale legate de aceste organism specializate ale Uniunii Europene. Aceasta oferă o perspectivă cuprinzătoare și detaliată asupra funcționării și rolurilor acestor organisme, inclusiv analiza aspectelor teoretice și practice.

ANNOTATION

Name, surname: Gribincea Alexandru

Title: Institutional Bodies of the European Union

Structure of the thesis: introduction, 4 chapters, final conclusions, bibliography, appendices.

Keywords: European Union, European Union Institutions, European Union Parliament, Court of Justice of the European Union.

The purpose of the thesis: This research aims at the detailed analysis of the functioning of the specialized institutional bodies of the European Union (EU), addressing theoretical and practical aspects. Legal opinions and considerations of domestic and foreign experts are examined, as well as the legal norms stipulated in national and international normative acts.

General objectives: In order to carry out effective research on the specialized institutional bodies of the European Union (EU), certain key objectives have been established. These include: Analysis of national and international doctrine in the field of the EU: Literature and opinions expressed by experts regarding the functioning of specialized EU bodies will be examined. Through this, a broad and diversified perspective on the researched subject will be obtained.

The methods applied to the elaboration of the work: In my research, we used methods specific to the legal field, such as bibliographic research. We analyzed the primary sources of European Union law and how they were interpreted by the Court of Justice in its jurisprudence. We completed this understanding by consulting expert doctrines, who gave us their perspective on the topics covered. The methods used include grammatical analysis of legal texts, consideration of historical context, application of logical reasoning and comparison with other relevant norms and jurisprudence. Our aim was to gain a deep and rigorous understanding of the legal aspects within the European Union.

The actual result obtained: Following the completion of the scientific work on the specialized bodies of the European Union, a unique work on this topic resulted. The paper examines in depth all the essential elements related to these specialized bodies of the European Union. It provides a comprehensive and detailed insight into the functioning and roles of these bodies, including analysis of theoretical and practical aspects.

INTRODUCERE

Actualitatea cercetării.

Uniunea Europeană are un cadru instituțional unic, iar sistemul său decizional evoluează continuu. Cele 7 instituții europene, 7 organisme UE și peste 30 de agenții descentralizate colaborează pentru a promova interesele comune ale Uniunii și ale cetățenilor europeni. În plus, există alte 20 de agenții și organizații UE care îndeplinesc funcții juridice specifice și 4 servicii interinstituționale care sprijină instituțiile.

Aceste entități au roluri specifice - de la elaborarea legislației și a politicilor UE la punerea în aplicare a politicilor și desfășurarea de activități în domenii specializate, cum ar fi sănătatea, medicina, transporturile și mediul.

Există 4 instituții decizionale principale care conduc administrația UE și care oferă orientări politice și joacă diferite roluri în procesul legislativ: Parlamentul European (Bruxelles/Strasbourg/Luxemburg), Consiliul European (Bruxelles), Consiliul Uniunii Europene (Bruxelles/Luxemburg) și Comisia Europeană (Bruxelles/Luxemburg/Reprezentanțele din întreaga UE). Aceste instituții și organismele sunt completate de alte instituții, cum ar fi Curtea de Justiție a Uniunii Europene (Luxemburg), Banca Centrală Europeană (Frankfurt) și Curtea de Conturi Europeană (Luxemburg).

Instituțiile și organismele UE colaborează strâns cu rețeaua agențiilor și organizațiilor UE din întreaga Uniune Europeană, care au rolul de a transpune politicile în realități pe teren. În total, aproximativ 60 000 de funcționari publici și alte categorii de personal din UE lucrează pentru 450 de milioane de europeni (și multe alte persoane din întreaga lume). În ciuda acestei cifre relativ mici, administrația UE are un impact semnificativ în promovarea intereselor comune ale Uniunii și ale cetățenilor europeni.

Scopul și obiectivele cercetării. Scopul prezentei lucrări este analiza rolului organismelor instituționale ale UE.

Obiectivele fixate:

- *Analiza conceptelor științifice cu privire la instituțiile UE;*
- *Analiza reglementărilor juridice cu privire la instituțiile UE;*
- *Identificarea instituțiilor principale decizionale ale UE;*
- *Analiza noțiunii, competențelor, responsabilităților și procedurile instituțiilor principale decizionale ale UE,*
- *Identificarea altor instituții principale ale UE;*
- *Analiza noțiunii, competențelor, responsabilităților și procedurile altor instituții principale ale UE,*

- *Identificarea și analiza cazurilor practice de la Curtea de Justiție;*
- *Determinarea concluziilor propria și a recomandărilor.*

Obiectul investigat și subiectul cercetat. Obiectul investigat al tezei ține de analiza sistemului instituțional și funcțional al Uniunii Europene după intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona.

Metodologia cercetării. În cadrul investigației au fost aplicate mai multe metode teoretice și empirice, care permit cercetarea rolului Tratatului de la Lisabona în aprofundarea procesului de integrare europeană. Astfel, metoda analizei de conținut a documentelor a servit la cercetarea importanței și conținutului Tratatului de la Lisabona. Metoda comparativă a servit la evidențierea caracteristicilor distincte ale politicilor Uniunii Europene conform Tratatului de la Lisabona. La fel, recurgerea la metoda structural-funcționalistă a permis abordarea Tratatului de la Lisabona și reforma în domeniul instituțional.

Importanța teoretică și valoarea aplicativă a tezei derivă din rezultatele și concluziile obținute pe parcursul cercetării problemei rolului Tratatului de la Lisabona în aprofundarea procesului de integrare europeană. Cercetarea reprezintă o resuscitare și, totodată, o regândire a teoriei sistemice, care să coexiste cu abordările empirice și carteziene. Sfera și diversitatea acestor împrumuturi teoretice și metodologice nu ne permit deocamdată să numim rezultatul o teorie, însă ceea ce rezultă este un important cadru teoretic în care să poată fi construită o metateorie sistemică.

La fel în teză s-a demonstrat că Tratatul de la Lisabona din 2007 are menirea să asigure o mai bună funcționare a Uniunii Europene, transformând-o în cea mai dinamică și cea mai competitivă economie din lume. Acest tratat reunește trei texte cu aceeași valoare legală: Tratatul Uniunii Europene, Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene și Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene.

Tratatul de la Lisabona a instituit o Uniune Europeană căreia statele membre i-au atribuit competențe pentru realizarea obiectivelor lor comune. Uniunea Europeană are personalitate juridică și este succesoarea Comunității Europene în dreptul internațional.

Sumarul compartimentelor tezei. Structura tezei este determinată de scopul și obiectivele cercetării și este alcătuită din introducere, patru capitole, sinteza rezultatelor obținute, concluzii și recomandări, bibliografia, anexe și lista abrevierilor.

Capitolul I. a prezentei teze are denumirea - **ANALIZA CONCEPTELOR ȘTIINȚIFICE ȘI REGLEMENTĂRILOR JURIDICE CU PRIVIRE LA INSTITUȚIILE UE.** În prezentul capitol sunt expuse următoarele compartimente: analiza conceptelor științifice cu privire la instituțiile UE; analiza reglementărilor juridice cu privire la instituțiile UE.

Capitolul doi a prezentei teze are denumirea - **NOȚIUNEA, COMPETENȚELE, RESPONSABILITĂȚILE ȘI PROCEDURILE INSTITUȚIILOR PRINCIPALE DECIZIONALE ALE UE**. În prezentul capitol sunt expuse următoarele compartimente: Parlamentul UE; Consiliul European; Consiliul Uniunii Europene; Comisia Europeană.

Capitolul trei a prezentei teze are denumirea - **NOȚIUNEA, COMPETENȚELE, RESPONSABILITĂȚILE ȘI PROCEDURILE ALTOR INSTITUȚII PRINCIPALE ALE UE**. În prezentul capitol sunt expuse următoarele compartimente: Curtea de Justiție a Uniunii Europene; Banca Centrală Europeană; Curtea de Conturi Europeană.

Capitolul patru a prezentei teze are denumirea - **ASPECTE PRACTICE PRIVIND INSTITUȚIILE UE** (*elemnte de noutate în organizarea și funcționarea instituțiilor UE prin tratatul de la Lisabona*).

BIBLIOGRAFIE

A. Referințe bibliografice în limba română.

1. Afanas N. Impactul tratatului de la Lisabona asupra Republicii Moldova. În Buletinul de Politică externă a Republicii Moldova. 2011, nr.25, p. 1-3;
2. Alexandru I. Drept administrativ european, ed. a II-a, revăzută și adăugită. București: Universul Juridic, 2010, p.325-347;
3. Anghel M. I. Suveranitatea statelor membre ale UE. În: Analele Universității Constantin Brâncuși din Tîrgu-Jiu, Seria Științe Juridice, 2010, nr. 2, p.19-48;
4. Avery G., Cameron, F., The Enlargement of the European Union, Sheffield, 1998, pag 101;
5. Azarov M. Introducere în dreptul constituțional și instituțional al Uniunii Europene (Curs universitar). Chișinău: 2001, p. 75;
6. Boian C. Rolul parlamentelor naționale în cadrul Uniunii Europene. În: Revista Națională de Drept, 2011, nr.6-7, p. 66;
7. Boulois J. Droit institutionnel des Communautés Européennes, 4-ème édition. Paris: Montchrestien, 1993;
8. Bugetul EU pe 2018: Comisia propune un buget axat pe locuri de muncă, investiții, migrație și securitate. Bruxelles, 30 mai 2017. file:///C:/Documents%20and%20Settings/HPComp/%D0%9C%D0%BE%D0%B8%20%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%8B/Downloads/IP-17-1429_RO.pdf (vizitat 17.02.2023);
9. Burian Al., Balan Ol., Gamurari V. ș.a. Drept internațional public. Ediția a 3-a. Chișinău: Elena-V.I., 2009, p. 106;

10. Busek E., Mikulitsch W. Uniunea Europeană și drumul spre răsărit. Iași: Institutul European, 2005;
11. Cartou L., J.L. Clergerie, A. Gruber, P. Rambaud – „L’Union Européenne, Ed. Dalloz, 2015, pag 122;
12. Cartou L., L’Union Europeene: Traités de Paris, Rome, Maastricht, ed. Dalloy, Paris, 1995, pag 79;
13. Certan S., Politici agricole commune ale Comunității Economice Europene’’, ed. Tacis, Chișinău 2000, pag 65-66;
14. Cojocaru VI. Unele reflecții privind modalitățile de asigurare a compatibilității dreptului național cu dreptul Convenției europene a drepturilor omului. În: Revista moldovenească de drept internațional și relații internaționale, nr.2, Chișinău, 2011, p.106-117;
15. Cojocaru VI., Aramă E. Dezvoltări doctrinale și jurisprudențiale privind compatibilitatea dreptului intern cu dreptul Convenției Europene a drepturilor Omului. În: Revista Națională de Drept, nr.4(127)2011, p.8-12;
16. Costachi Gh., Iacob I. Controlul financiar jurisdicțional și atribuțiile de sancționare ale Curții de Conturi a Republicii Moldova. În: Legea și viața, 2007, nr.6, p. 42;
17. Declarația lui Robert Schuman pentru o Înalță Autoritate Europeană a Cărbunelui și Oțelului. Paris, 1950. 1 p.;
18. Delureanu Ș. Geneza Europei comunitare. București. Antet. 1999, p., 38;
19. Demerji M., Demerji I. Dreptul Uniunii Europene. Curs Universitar. Chișinău: ASEM, 2017;
20. Desmond D., Historical Dictionary of the European Community, International Organisations, Series no. 1, London, The Sacrecrow Press, Inc. Methuen N.Y., 1993, pag 29-291;
21. Diaconu I., Tratat de drept internațional public. vol. I. București: Lumina Lex, 2012, p. 100;
22. Ecobescu N., Dreptul Tratatelor’, ed. Continent XXI, București 1995, pag 98;
23. Filipescu I., Augustin Fuerea Drept Instituțional Comunitar European, ediția a 5-a, Editura ACTAMI, București 2000, pag 22-47;
24. Fuerea A. Instituțiile Uniunii Europene. București: Editura Universul Juridic, 2012, p. 97-99;
25. Fukuyama F. Construcția statelor. Ordinea mondială în secolul XXI. Prahova: Antet, 2004, p. 77;
26. Gheorghiu-Brădet I. Istoria dreptului românesc, ed. a II-a reviz. și adăug. Brașov: Ed. Tipo-cart, 1994. p. 19-21;

27. Goldschmidt B. Complexul atomic. O istorie politică a energiei nucleare. București: Editura Politică, 1985, p. 246;
28. Grable H. Puterea de transformare a UE. Europeanizarea prin intermediul condițiilor de aderare în Europa Centrală și de Est. Chișinău: Epigraf, 2008;
29. Grama D. Evoluția suveranității Republicii Moldova la etapa inițială de edificare a statului de drept. În: Probleme ale edificării statului de drept în Republica Moldova. Vol. II, Chișinău, Tipografia Centrală, 2006, p. 195-278;
30. Guceac I., Guceac A. Fenomenul secesiunii în conținutul normativ al Constituției. În: Extremismul și separatismul – Provocări la adresa securității regionale și naționale, 2014, p. 6-16;
31. Gyula F., Primordialitatea dreptului Uniunii Europene față de dreptul național al statelor membre din perspectiva statelor care vor să adere la această uniune. În: Rev. Dreptul, nr.3/2016, p.3-8;
32. Jecev I. Natura juridică a puterii de stat la etapa contemporană. Teză de dr. în drept. Chișinău. 2013, p. 8 ;
33. Jinga I. Uniunea Europeană. Realități și Perspective. București: Lumina Lex, 1999, p. 15;
34. Kassenova N. The New EU Strategy towards Central Asia: A view from the Region. Brussels: CEPS, 2008;
35. Lazăr C., Viorel Marcu Procesul decizional în Uniunea Europeană în lumina tratatelor fondatoare modificate prin Tratatul de la Lisabona. În: Dreptul, 2011, nr.2, p.191;
36. Leicu C., Drept Comunitar, Ed. Lumina Lex, 1998, pag. 23;
37. Lungu R., Modificarile aduse de Tratatul de la Lisabona în ceea ce privește organizarea și competențele Curții de Justiție a Uniunii Europene. 1 December 2009, București, pag. 2;
38. Lijphard A. Modele ale Democrației. Forme de guvernare și funcționare în 36 de țări. Iași: Polirom, 2006;
39. Lungu R., Modificarile aduse de Tratatul de la Lisabona în ceea ce privește organizarea și competențele Curții de Justiție a Uniunii Europene. 1 December 2009, București, pag 2;
40. Manolache O., „Drept comunitar”, Editura Allbeck, București, 2001, pag 104;
41. Manolache O., Drept comunitar Institutii comunitare / Octavian Manolache. - Editia a 2-a. - Bucuresti: ALL BECK, 1999, pag 36;
42. Marcu V.; Diaconu N. Drept comunitar general. București: Editura LUMINA LEX, 2002;

43. Marcu V. Drept instituțional comunitar. Ediția a II-a revăzută și adăugită. București: Editura LUMINA LEX, 2001;
44. Marian M., Suciu Carmen; Stan Dan - Drept instituțional comunitar, Editura Lumina Lex, Bucuresti, 2014, p. 65;
45. Marks G. et al., Governance in the European Union, London, Sage, 2015, pag 58-60;
46. Mazilu D. Integrarea Europeană. Drept Comunitar și Instituții Europene – Curs. București: Editura Lumina Lex, 2001, p. 133;
47. Miga-Beșteliu R., Drept internațional, Introducere în dreptul internațional public. București: ALL 1997, p. 260 - 261;
48. Miga-Beșteliu R., Chistruga B. Organizații internaționale guvernamentale”, ed.Beck, București 2000, pag 114;
49. Millar G., a contribuit Sârcu D. Ghid privind libertatea de exprimare pentru judecători și jurnaliști din Republica Moldova. Chișinău: Bons Offices SRL, 2010, p. 105;
50. Minea M.-Ș. Dreptul finanțelor publice europene. Cluj-Napoca: Editura Cordial Lex, 2015, p. 88;
51. Miron D., Drăgan Gabriela, Păun Laura, Ilie Florin și Cibian Mihaela, „Economia Integrării Europene”, Editura ASE, ediția a 3-a, București, 2002, pag 54-55;
52. Moravcsik A., Preferences and Power in the European Community: A Liberal Intergovernmentalist Approach // J. Comm. Market Studies. 1993. Vol. 31, N 4 (December), pag 473-524;
53. Muraru I., Tănăsescu S., Drept constituțional și instituții politice, București, 2001, p. 265;
54. Munteanu R. Drept european. Evoluție – Instituții – Ordine juridică. București: Editura Oscar Print, 1996;
55. Paun N., Constructia europeana moderna : Idei, doctrine, fapte si institutii economice. De la Congresul de la Viena (1815) la Tratatul de la Roma (1957). - Cluj-Napoca : Editura Fundatiei pentru Studii Europene, 2002, pag 122;
56. Pleșu T. Locul parlamentului național în arhitectura instituționalizată a Uniunii Europene. În: Legea și viața, 2012, nr.9, p. 18;
57. Popescu D, Năstase A, Drept internațional public. București: Șansa 1997, p. 219;
58. Popescu R., Mihaela Augustina Dumitrașcu, Augustin Fuerea(coordonator), Drept comunitar european – caiet de seminar, Editura PROUNIVERSALIS, București, 2005, pag. 88;
59. Popescu-Bârlan L., Construcția Uniunii Europene, Editura C.H. Beck, București, 2009, p. 127;

60. Prohnițchi E., Prohnițchi V., Analiza perspectivelor de integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană // Republica Moldova și integrarea europeană. Cooperarea în Pactul de Stabilitate. Elemente strategice; Institutul Politici Publice. – Chișinău: Firma Editorial-Poligrafică “Tipografia Centrală”, 2003, pag 33;
61. Protocolul privind rolul parlamentelor naționale în Uniunea Europeană // Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, 2010, 30 martie;
62. Puiu O., Ciochina Iuliana ; Barbonie Daniela - Marin George COORD. De la Roma la Amsterdam via Maastricht. - Braila : Independenta Economica, 1999, pag 98;
63. Puchala D.J., ”Of Blind Men, Elephants and International Integration”, Journal of Common Market Studies 10, 1972, pag 85;
64. Rolul parlamentelor naționale în tratatele anterioare ale Uniunii și Comunităților Europene și în Tratatul de la Lisabona, publicat. În - “Dreptul” nr.6/2010, p. 203-209 ;
65. Sârcu D. Dreptul internațional al drepturilor omului. Chișinău: AAP, 2009, p. 62;
66. Silași G., Integrarea Monetară Europeană – între teorie și politică”, Editura Orizontur Universitare, Timișoara, 1998, pag 87 ;
67. Smochină C., Aspecte cu privire la consolidarea rolului Parlamentului European în procesul legislativ: de la consultare la procedura legislativă ordinară, publicat în: Studii juridice universitare, nr. 3-4, anul VIII/2015, ULIM, 2015, p. 36-39 ;
68. Smith K. Politica externă a Uniunii Europene. București: Editura Trei, 2004;
69. Stratulat D. Unele aspecte privind procesele de integrare europeană. În: Legea și viața, 2005, nr.9, p.37;
70. Titulescu N. Eseu despre o teorie generală a drepturilor eventuale. București: CH Beck. 2008, p. 88;
71. Tratatul de la Lisabona de modificare a Tratatului privind Uniunea Europeană și a Tratatului de instituire a Comunității Europene. <http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/cg00014.ro07.pdf> (accesat la 02.12.2022);
72. Tratatul Instituind Comunitatea Europeană. Roma, 1957, p. 27;
73. Tsoukalis L., Dogaru Irina, trad.; Negru Nicolae, trad. Noua economie europeana revizuita / Loukas Tsoukalis ; trad. : Irina Dogaru, Nicolae Negru. - Chisinau : Arc, 2000, pag 104;
74. Tsoukalis L. Ce fel de Europă? București: BIC ALL, 2005;
75. Țugui E. Continuitatea și limitele extinderii Uniunii Europene - o provocare pentru statele europene „nealiniate”. În: Revista de Filosofie și Drept. Academia de Științe a Moldovei. 2004, nr 1-3, p. 162;
76. Țurcanu S. Timofei O’ ”Drept comunitar”, Chișinău 2001, p. 65-66;

77. Valah C., Vîzdoagă T. Tipologia activității de control financiar, Dezvoltarea constituțională a Republicii Moldova la etapa actuală. Materialele conferinței internaționale științifico-practice (din 23- 24 septembrie 2004). Chișinău, F.E.-P. „Tipografia Centrală”, 2004, p. 1361-1366;

78. Velișcu R., Principiul subsidiarității în dreptul comunitar, în Revista Transilvană de Științe Administrative, nr. 2(11), 2014, p. 174;

79. Zamfirescu L, Costuri și beneficii ale aderării la Uniunea Europeană pentru Țările Candidate din Europa Centrală și de Est. Institutul European din România, București, 2001, pag. 52;

80. Zub Al., Europa, un demers imagologic si o pledoarie. - In: SECOLUL 20, v. 415-420. 1999/2000. No. 10-12; 1-3. pag 52-55;

C. Referințe bibliografice în limbile franceză, engleză etc.

81. Boulouis J. Droit institutionnel des Communautés Européennes, 4-ème édition. Paris: Montchrestien, 1993, p. 105;

82. Coutron L., Gaillard M., Tronquoi P.H., Pierre Legrand, L'Union européenne et le projet de Constitution. Paris: La documentation Française, 2004, pag. 107;

83. Deutsch K.W., Burrell, S.A., Kann,R.A., Lee, M., Lichterman, M., Lindgren, R.E., Loewenheim, F.L., Van Wangeren, R.W., Political Community and the North Atlantic Area: International Organization in the Light of Historical Experience”, Princeton: Princeton University Press 1957, pag 17;

84. Haas E.B., “The study of Regional Integration: Reflections on the Joy and Anguish of Pretheorizing”, în L.N.Lindberg și S.A.Scheingold, European Integration: Theory and Research (Cambridge, MA: Harvard University Press 1971, pag 26;

85. Haas E.B., ”The Uniting of Europe: Political, Social, and Economic Forces 1950 1957”, 2nd edn., (Stanford CA: Stanford University Press 1968, pag 36;

86. Harrison R.J., ”Europe in Question. Theories of Regional International Integration” London: George Allen and Unwin 1974, pag 96;

87. Higgott R., ”De Facto and De Jure Regionalism: The Double Discourse of Regionalism in the Asia Pacific”, Global Society 11 (2), 1997;

88. Hodges M., ”European Integration, Harmondsworth: Penguin 1972, pag 34;

89. Moravcsik A. Negotiating the Single European Act. În: Keohane R., Hoffmann S. The New European Community. Boulder-San Francisco-Oxford: Westview Press, 1991, pag 43;

90. Gaillard M., La coopération interparlementaire // L'Union Européenne, carrefour de coopération / sous la direction de AUVRET-FINCK, J. Paris: L.G.D.J., 2002, pag. 72 ;

91. Grant Ch. Europe blurred boundaries. Rethinking enlargement and neighbourhood policy. London: CER, 2006;

92. From Confederacy to Federation. Thoughts on the Finality of European Integration”, speech by Joschka Frscher at the Humboldt University in Berlin, May 12, 2000;
93. Nuttens J-D., Sicard F., Assemblées parlementaires et organisations européennes. Paris: La documentation française, 2000, pag. 104;
94. Wallace, H. and Wallace W., ”Policy-Making in the European Union”, Oxford: Oxford University Press 1990, pag. 41;
95. Rosenau J., Turbulence in World Politics. A Theory of Change and Continuity, Princeton University Press, N.Y., 1990, p. 21-23;
96. Rosamond B. Theories of European integration. Basingstoke: Palgrave, 2000, pag. 33;
97. Rupert M. Idiologies of Globalization. Contending Vosions of a New World Order. London, New York: Routledge, 2000, pag. 23;
98. Schiff M., Winters L. Integracion regional y Desarrollo. Banco Mondial. - Bogota: Ed. „Alfaomega”, 2004, pag. 21-30;
99. Shaw J., Law of the European Union, Second Edition. London: MACMILLAN PRESS LTD, 1996, pag. 202;
100. Schnapper D., Construire la citoyennete politique en Europe. // Europe : Hier - Aujourd’hui – Demain. Paris. Economica. 2001, pag. 8;
101. Simion M. Ambigüité des Traités, faiblesse des institutions: ou va l’Europe? In: Questions d’Europe, le débat économique et politique. Paris, 1998, p., 118;
102. Pelkmans J., Gros D., Nunez Ferrer J., Long-Run Economic Aspects of the European Union' s Eastern Enlargement, WRR, The Hague, 2000, pag. 144;
103. Terrenoire A., Le Parlement Européen, cet inconnu. Paris: Collection „Documents”, 1994, pag. 17;
104. Taylor, P. Consociationalism and Federalism as Approaches to International Integration. În: Groom A., Taylor P. (editors). Frameworks for International Co-operation. London: Pinter. 1994;
105. Taylor P. International Organization in the Modern World: The Regional and the Global Process. London: Pinter, 1993;

B. Referințe bibliografice în limba Rusă.

106. Ентин Л., Европейское право, Учебник для вузов, Изд. НОРМА, Москва, 2011, pag. 299
107. Кашкин С. Право Европейского Союза. Москва, 2014, с. 104;
108. Топорнин Б.Н., Европейское Право: Учебник. Москва: Юристъ, 2018, с. 69;

109. Троицкий М. Европейский Союз в мировой политике. În: Международные Процессы, Том 2. 2004, nr. 2(5);

110. Носов М. ЕС и Китай: на пути к глобальному партнёрству. În: Современная Европа. 2000, nr. 2.

D. Webografie.

111. Regulamentul Parlamentului European din iulie 2004, ediția a 16-a, 202 p. <http://www2.europarl.eu.int/omk/sipade2?PROG=RULES-EP&L=FR&REF=TOC> – accesat – 17.03.2023;

112. <http://www.europarl.eu.int> – pagina oficială a Parlamentului European – accesat 22.03.2023;

113. <https://op.europa.eu/webpub/com/abc-of-eu-law/ro/> – accesat 02.04.2023;.

114. <https://eur-lex.europa.eu/collection/eu-law/eu-case-law.html?locale=ro> – accesat 11.04.2023;.

115. Tratatul privind UE - https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2bf140bf-a3f8-4ab2-b506-fd71826e6da6.0001.02/DOC_1&format=PDF – accesat 23.04.2023;

116. Tratatul privind funcționarea UE - https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2bf140bf-a3f8-4ab2-b506-fd71826e6da6.0001.02/DOC_2&format=PDF – accesat 27.04.2023;

117. Tratatul de la Lisabona - <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/5/tratatul-de-la-lisabona> – accesat 29.04.2023;

118. Protocolul (nr. 4) privind statutul sistemului european al băncilor centrale și al băncii centrale europene - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:12016M/PRO/04> – accesat 04.05.2023;